

■ BŁONICA

Błonica zwana również jako dyfteryt, jest poważną chorobą zakaźną wywoływaną przez bakterię maczugowca błonicy (*Corynebacterium diphtheriae*) wytwarzającą silną toksynę (toksyna błonicza).

Okres wylęgania choroby może wynosić od 1 do 7 (10) dni, ale najczęściej jest to okres od 2 do 5 dni

■ OBJAWY

Objawy pojawiają się początkowo w miejscu kolonizacji bakterii, czyli w gardle, na migdałkach podniebiennych, w krtani, rzadziej w nosie, na spojówkach i błonach śluzowych narządów płciowych. W miejscach wniknięcia do organizmu bakterie wywołują martwicę tkanek, tzw. pseudobłony rzekome mające postać szarych, półprzezroczystych lub czarnych nalotów, krwawiących przy próbie oderwania. Obszar objęty zakażeniem może obejmować także krtani i tchawicę (tzw. krup). Toksyna błonicza może powodować zaburzenia pracy serca (np. blok serca), a późnymi objawami działania toksyny na układ nerwowy są objawy porażenne np. podniebienia czy mięśni gałkoruchowych.

■ DROGI ZAKAŻENIA

Do zakażenia dochodzi drogą kropelkową lub przez bezpośredni kontakt z osobą chorą lub nosicielem, jak również pośrednio przez kontakt z zanieczyszczonymi przez te osoby przedmiotami, rzadziej przez kontakt z zakażonymi zwierzętami, takimi jak koty, psy i konie.

■ LECZENIE

Błonica zawsze wymaga obowiązkowego leczenia szpitalnego, które polega na podawaniu antytoksyny, surowicy zawierającej przeciwciała przeciwko toksynie błonicznej, oraz stosowaniu antybiotyków.

ZAPOBIEGANIE

Jedynym skutecznym sposobem zabezpieczenia się przed zachorowaniem na błonicę jest podanie szczepionki przeciwko tej chorobie.

W Polsce obowiązkiem szczepień przeciwko błonicy objęte są dzieci i młodzież w wieku 1-19 r.ż. Zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych każde dziecko powinno zostać zaszczepione 4 dawkami szczepionki w **2, 3-4 , 5 i 16-18 miesiącu życia** (szczepienie podstawowe) oraz dawkami przypominającymi w **6,14 i 19 r.ż.** Wykonanie pełnego cyklu szczepień zapewnia wysoką ochronę przed zachorowaniem.

Osobom dorosłym zaleca się wykonywanie co 10 lat szczepienia przeciw błonicy pojedynczą dawką przypominającą w połączeniu ze szczepieniem przeciwko tężcowi i krztuścowi.

Powszechne szczepienia przeciw błonicy są wciąż konieczne, aby utrzymać wysoki poziom przeciwciał zarówno u pojedynczych osób, jak i w całej populacji, gdyż choroba ta wciąż występuje endemicznie w wielu krajach Azji, Afryki i Ameryki Południowej, skąd może zostać zawleczona do Polski i innych krajów Europy.

Osoby dorosłe podróżujące do krajów występowania błonicy powinny rozważyć uzupełnienie szczepień przed wyjazdem za granicę. W tym celu należy skontaktować się z lekarzem medycyny podróży lub lekarzem medycyny tropikalnej. Wizyta u tego specjalisty powinna odbyć się nie później niż 6-8 tyg. przed planowaną podróżą, co pozwoli na przyjęcie zalecanej przez lekarza profilaktyki.

Obecnie w Polsce dostępne są szczepionki:

- pojedyncze przeciwko błonicy
- skojarzone przeciw błonicy i tężcowi
- skojarzone przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi
- skojarzone przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi i polimielitis (polio)
- skojarzone przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis (polio) i Haemophilus influenzae typu b (5 w 1)
- skojarzone przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis, Haemophilus influenzae typu B oraz wirusowemu zapaleniu wątroby typu B (6 w 1).

Piśmiennictwo:

1. <https://www.gov.pl/web/gis/blonica>
2. <https://szczepienia.pzh.gov.pl/szczepionki/blonica/>
3. <https://www.mp.pl/pacjent/choroby-zakazne/choroby/zakazenia-bakteryjne/157290,blonica-objawy-diagnostyka-leczenie-i-sposoby-ochrony-przed-zakazeniem>